

Sosiaali- ja terveysministeriö**Lausunto****Viitteet:** STM047.00/2019
STM/2073/2019

20.8.2019

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle pienten eläkkeiden korottamisesta

Eläkeliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation rf pitää tärkeänä hallituksen tavoitetta vähentää eläkeläisköyhyyttä. Nyt luonnoksessa laiksi esitetty korotus takuueläkkeeseen (50 €) ja kansaneläkkeeseen (31 €) helpottaa kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten taloudellista asemaa. Esitys on hyvin myönteinen, mutta ei riittävä. Korotus on jatkoa edellisen hallituksen työlle, joka korotti kolmeen kertaan takuueläkettä, yhteensä 50:lla eurolla. Vaikka kansainvälisessä eläkejärjestelmien vertailussa Suomi sijoittuu kolmanneksi, yhdeksi eläkejärjestelmän heikkoudeksi on todettu vähimmäiseläketurvan taso (Mercer 2018).

Takuueläkkeeseen ja kansaneläkkeeseen tehtävä korotus on oikein kohdennettu, kustannustehokas ja helpoin keino eläkeläisköyhyyden vähentämiseen. Eläkeläisköyhyyteen vaikuttavat tulojen lisäksi menot: asuminen, palvelumaksut, ruoan, lääkkeiden, liikkumisen ja energian hinta vievät suuren osan eläkeläisten tuloista. Eläkkeiden tason korottamisen rinnalle tarvitaan näin ollen kohdennettuja ratkaisuja.

Toimeentulotuki ei tarjoa pysyvää ratkaisua köyhimpien eläkeläisten selviytymiseen. Toimeentulotuki on lähtökohtaisesti tarkoitettu tilapäiseen taloudelliseen selviytymiseen, eikä toimeentulotuen siirrolla Kelaan tavoiteltu yhdenvertaisuus ole toteutunut iäkkäiden keskuudessa. Toimeentulotuki uudistus on koetellut hankalimmin heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä, kuten etäällä palveluista asuvia vanhuksia. Vanhusten taloudellisiin ongelmiin on tartuttava aiemmin ja kehitettävä moniammatillisia toimia heidän tukemisekseen. Tätä varten Suomeen tarvitaan eläkeläisköyhyyden vähentämishjelma.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry katsoo, että työuran ja lisätyön tekemisen tulee vahvistaa eläkeläisen toimeentuloa. Kansan- ja takuueläkkeen korotukset eivät saa johtaa tasa-eläkkeeseen pienimpien työeläkkeiden kanssa, vaan työeläkejärjestelmän on oltava työn tekemiseen kannustava, minkä johdosta nyt on kiinnitettävä huomiota myös pienimpien työeläkkeiden tasoon. Kaksi kolmasosaa vanhuuseläkkeen saajista saa pelkästään työeläkettä. Kaikilla pienituloisilla eläkeläisillä ei ole ollut mahdollisuutta parantaa eläketurvansa tasoa.

Nyt ja tulevaisuudessa on tärkeää, että työeläkejärjestelmä lisää motivaatiota tehdä työtä ja jatkaa työssä alimman eläkeiän jälkeen. Vuonna 2018 suomalaiset jäivät eläkkeelle keskimäärin 61,3 vuoden ikäisinä. Vuonna 1965 syntyneiden tavoite-eläkeikä on 67-ikävuotta. Mitä useampi suomalainen on pidempään työelämässä, sitä paremmin eläkkeiden maksu on turvattu. Siksi työuran pituuden pitää korreloitua eläkkeeseen.

Eläkkeiden korottamiseksi ehdotamme tutkittavaksi kansaneläkkeen vähennyskertoimen muutosta. Mikäli muiden eläketulojen kansaneläkettä vähentävää vaikutusta muutettaisiin 50 prosentista 40 prosenttiin, eläkeläisköyhyys alenisi noin 27 000 henkilöllä ja vanhuusköyhyys vähenisi noin 25 000 henkilöllä. Kansaneläkekustannusten nettokasvu olisi tämän uudistuksen myötä noin 320 miljoonaa euroa, kun huomioidaan kansaneläkemenojen kasvu, verotulojen kasvu ja asumistukimenojen aleneminen.

Kelan mukaan nuorten alle 40-vuotiaiden eläkeläisten määrä on jo 26 000 henkilöä. Luku on kasvanut vuosien 2008–2017 välisenä aikana 20 prosentilla. Täyden kansaneläkkeen saajista työkyvyttömyyseläkkeellä oli 74

prosenttia, siis 56 000 henkilöä. Noin 80 prosentilla työkyvyttömyyden perusteena olivat mielenterveyteen tai käyttäytymiseen liittyvät häiriöt. Pidämme tärkeänä, että samalla kun korotetaan takuu- ja kansaneläkkeitä, etsitään ennaltaehkäiseviä keinoja ennenaikaisiin eläköitymisiin.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Anneli Taina	Matti Niiranen
EETU-PIO:n puheenjohtaja	EETU-PIO:n sihteeri
anneli.taina@kolumbus.fi	matti.niiranen@senioriliitto.fi
0400 852 626	040 501 9192

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry –
Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf
koostuu seuraavista liitoista:

Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Raimo Ikonen toiminnanjohtaja Anssi Kemppe
Eläkeläiset ry	puheenjohtaja Martti Korhonen toiminnanjohtaja Jan Koskimies
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry	puheenjohtaja Simo Paasilta toiminnanjohtaja Timo Kokko
Kansallinen senioriliitto ry	puheenjohtaja Anneli Taina toiminnanjohtaja Matti Niiranen
Kristillinen Eläkeliitto ry	puheenjohtaja Leea Hiltunen toiminnanjohtaja Päivi Kyyrö
Svenska pensionärsförbundet rf	puheenjohtaja Ole Norrback toiminnanjohtaja Berit Dahlin

EETU-liitoilla on yli 1 200 paikallisyhdistystä, 70 alue- ja piiriyhdistystä ja 300 000 henkilöjäsentä. EETU ry:n puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain. Vuonna 2019 *Kansallinen senioriliitto ry* toimii EETU:n puheenjohtajajärjestönä ja Kansallinen senioriliitto ry:n puheenjohtaja Anneli Taina EETU:n puheenjohtajana. EETU:n sihteerinä ja työvaliokunnan puheenjohtajana toimii Kansallinen senioriliitto ry:n toiminnanjohtaja Matti Niiranen. **YHTEYSTIEDOT** Sähköposti: eeu@eetury.fi Puhelin 050 330 9270 Nettisivut www.eetury.fi

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsenliitot: Eläkeliitto ry, Eläkeläiset ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kristillinen Eläkeliitto ry ja Svenska pensionärsförbundet rf